

Marka Hukukunda Teklik İlkesi ve Yasal İstisnaları

A. Giriş

Marka, bir teşebbüsün mal veya hizmetinin diğerler mal ve hizmetlerden ayırt edilebilmesi amacıyla kullanılan, kişi adları dahil, sözcükler, şekiller, renkler, harfler, sayılar, sesler ve malların veya ambalajları biçimini ifade eden her türlü işarettir.¹

Türk marka hukukunu düzenleyen Sınai Mülkiyet Kanunu'na ("**SMK**") göre kural olarak bir markanın aynı türdeki mal veya hizmetlerle ilgili olarak sadece tek bir sahibi olabilir. Bu kapsamda, daha önce marka olarak tescil edilmiş olan bir işaret veya benzeri, aynı tür mal veya hizmet bakımından, başkası adına mükerrer tescil edilemez². Bu durum, marka hukukunda teklik ilkesi olarak adlandırılmaktadır.

B. Teklik İlkesi ve İstisnaları

Teklik ilkesi kapsamında, markanın birden fazla kişi adına tescil edilemeyeceğine ilişkin düzenlemeyle tüketicinin mal veya hizmetin kaynağı hususunda yanılığa düşmesinin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, kural olarak, tescilli markanın, aynı ya da benzer işaretin başkası adına yeniden tescilinin önüne geçilmiştir. Ancak, söz konusu teklik ilkesinin, bazı istisnaları mevcuttur. Bu bültenimizde SMK'da düzenlenen teklik ilkesine istisna teşkil eden markanın ortak kullanımı ve markaların birlikte var olması müesseseleri açıklanmaktadır.

B.1. Ortak Marka

Teklik ilkesinin istisnalarından ilki, ortak markadır. Ortak marka, üretim veya ticaret ya da hizmet işletmelerinden oluşan bir grup tarafından kullanılan; gruptaki işletmelerin mal veya hizmetlerini diğer işletmelerin mal veya hizmetlerinden ayırt etmeye yarayan işaretlerdir.³

Ortak marka, markayı kullanmaya yetkili olan tüm kişilerce tescil ettirilir. Tescil veya marka hakkından vazgeçilmesi işlemlerinde, tüm yetkililer birlikte hareket etmek zorundadır.⁴ Ortak marka sahiplerinin her biri, söz konusu marka üzerinde hak sahibi olmaktadır. Açıkça görüldüğü üzere, bir marka üzerinde birden fazla hak sahipliği sağlandığından, teklik ilkesi istisnai olarak genişletilmiş olmaktadır.

¹ SMK, Madde 4

² SMK, Madde 5 / 1 – ç

³ SMK, Madde 31 / 3, 4

⁴ SMK, Madde 32 / 3

B.2. Muvafakatname (Markaların Birlikte Var Olması İradesi)

SMK markanın tesciline engel teşkil eden mutlak ve nispi nedenleri düzenlenmiştir. Aynı veya aynı türdeki mal veya hizmetlerle ilgili olarak tescil edilmiş ya da daha önceki tarihte tescil başvurusu yapılmış marka ile aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzer işaretlerin tescil edilemeyeceği de mutlak ret nedenlerinden biri olarak sayılmıştır.⁵

Ancak, bu kurala kanuni bir istisna getirilmiş ve önceki marka sahibinin, aynı veya benzer markanın tescil başvurusuna muvafakat etmesi ve bu iradesini Türk Patent ve Marka Kurumu'na ("TPMK") yazılı olarak bildirmesi halinde marka tescilinin mümkün olabileceği düzenlenmiştir. Bu şekilde, aynı markanın birden fazla sahibi olabileceği gibi, birbirinden ayırt edilmesi zor veya benzer işaretler de ayrı sahipler adına TPMK nezdinde tutulan marka siciline kaydedilebilecektir. Düzenleme ile marka sahiplerinin piyasada birlikte var olma iradesinin korunması amaçlanmıştır.

Bu kapsamda verilecek yazılı muvafakatnamenin içeriği Sınai Mülkiyet Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmelik'in 10. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, muvafakatname içerisinde muvafakata konu önceki tarihli marka veya markalara ait başvuru veya tescil numaralarına ve muvafakat verilen mal veya hizmetler ile bunların kodlarına yer verilmelidir. Muvafakatnamenin kayıtsız, şartsız ve noter onaylı olması zorunludur. Marka sahibince TPMK'ya sunulan muvafakat geri alınamaz. Marka sahibinin daha önceden markanın kullanımını tek başına bir kişiye devretmiş olması (inhisari lisans) durumunda, bu kişilerin yazılı izinlerinin de TPMK'ya sunulması gerekir.

C. Sonuç

Türk marka hukukunun temel ilkelerinden olan teklik ilkesi ile tüketicilerin ve diğer piyasa oyuncularının ilgili markaya duydukları güvenin korunması ve markaya ilişkin yanlışlığa düşmesinin önlenmesi amaçlanmaktadır. Buna karşılık, kanun koyucu marka sahiplerinin ticari ihtiyaçları sebebiyle benzer markalarının birlikte var olmasını da mümkün kılmıştır. Teklik ilkesine getirilen istisnalar kapsamında, aynı markanın birden fazla sahibi olması ve benzer markaların farklı kişiler adına tescil edilmesi durumu ortaya çıkmaktadır.

⁵ SMK, Madde 5 / 1- ç